

HORTEN

STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN AF DEN NYE OFFENTLIGHEDSLOV FORENINGEN FOR KOMMUNAL- OG FORVALTNINGSRET I DANMARK

Anders Valentiner-Branth

26. november 2015

KOMPLEKSITETEN ER FOR OVERVÆLDENDE

- Vores fornemmelse er, at der mange steder ude i forvaltningerne og langt fra de steder, hvor de kommunale jurister færdes til daglig, er et lidt overbærende forhold til al det "juristeri" med lov om aktindsigt i miljøoplysninger og offentlighedsloven. Billedet svarer måske lidt til det tilsvarende billede i persondatalovens første mange år – "det går nok væk igen"
- Har også hørt fra eksterne og meget aktindsigtssøgende kræfter, at samspillet mellem offentlighedslovens §§ 30-33 og forvaltningslovens § 27 sammenholdt med den høje kompleksitet har ført til en meget mere forsigtig tilgang til at give aktindsigt, hvorved det efter disse aktørers opfattelse i almindelighed er blevet sværere at få aktindsigt
- Og hvis man skal være god til at træffe afgørelse om aktindsigt efter offentlighedsloven, skal man både mestre de materielle bestemmelser i offentlighedsloven og de processuelle bestemmelser i forvaltningsloven
- Det er min vurdering, at der mange steder anvendes uforholdsmæssig meget tid på at efterleve loven, og at man også en del steder administrerer, som man hele tiden har gjort ...

HVORDAN KAN MAN EVENTUELT FÅ EN NEMMERE TILGANG TIL LOV OM AKTINDSIGT I MILJØOPLYSNINGER

- Skal man tage de hårdeste krav fra begge love, og er det en rigtig anvendelse af de knappe resurser mv.
- Spørgsmålet er vel snarere, om man ikke lovgivningsmæssigt bør tage stilling til, at de områder, som stort set alene skal håndtere aktindsigt efter særloven herefter så også alene skal håndtere denne lov. Dette kunne så i givet fald gælde tilsvarende for de kommunale og regionale miljøforvaltninger mv. Dette ændrer ikke på, at de andre forvaltninger fortsat skal være opmærksom på særloven, hvis de behandler miljøoplysninger (et begreb, der skal forstås meget bredt), men det vil i så fald gerne skulle sikre, at denne særlov alene mere undtagelsesvist skal tænkes ind
- I øvrigt interessant, hvilken betydning det får ved evalueringen af ministerbetjeningsbestemmelsen i § 24, at f.eks. Miljøministeriet ikke har kunnet anvende bestemmelsen, og at dette efter det oplyste ikke har ført til meget væsentlige gener

SKAL VI FØRST OG FREMMEST TRÆFFE HURTIGE AFGØRELSER ELLER GÆLDER OFFICIALPRINCIPPET FORTSAT

- Det er fast antaget, at officialprincippet har forrang, og det tillægges stor betydning, at der træffes materielt lovlige og rigtige afgørelser
- Indførelsen af de mange og hårde frister i offentlighedsloven ændrer ikke herpå
- Statsforvaltningens udtalelse af 3. juli 2014, hvoraf det bl.a. fremgår, at myndigheden havde handlet i strid med offentlighedsloven ved at høre de berørte læger, som havde modtaget den forskningsstøtte, som der var blevet anmodet om aktindsigt i, må derfor efter min opfattelse anses for meget konkret begrundet, hvilket dog ikke umiddelbart kan udledes af udtalelsens begrundelse
- De nye frister og en systematisk udnyttelse heraf sker efter det for os oplyste fortsat kun i begrænset omfang. Vores gæt er, at loven sådan set også har et relativt kompliceret indhold, og derfor måske ikke altid er så let at anvende mest optimalt, også for dem, der søger om aktindsigt

FOB 2014-14

- Ekstraheringsbestemmelsen i § 28 må anses som en meget vidtgående modifikation

FOB 2014.28

- Se side 4 om fortolkningen af aktindsigtsbegæringer, og side om 5 om sammenhængen mellem løbende aktindsigt og meraktindsigt navnlig i perioden fra modtagelsen af begæringen til, der meddeles aktindsigt

HAR DEN KLARE FORMODNINGSREGEL I § 30, NR. 2, I PRAKSIS KUN MEGET BEGRÆNSET BETYDNING?

- Reglens indhold og tilblivelse – ”reglen skal ses i sammenhæng med, at myndigheden, der skal foretage den endelige skadesvurdering, typisk ikke vil have de nødvendige forudsætninger” herfor, jf. den kommenterede offentlighedslov, side 530
- Jon Andersens tilgang
- Det er min fortolkning, at Folketingets Ombudsmand har valgt en noget anderledes tilgang til dette spørgsmål, der vel kan sammenfattes på følgende måde:
 - Selv om der principielt fortsat kræves en konkret vurdering, er den konkrete subsumption ændret, men dette ændrer modsat ikke på, at resultatet skal være rimeligt

HAR DEN KLARE FORMODNINGSREGEL I § 30, NR. 2, I PRAKSIS KUN MEGET BEGRÆNSET BETYDNING?

- Statsforvaltningen burde derfor efter min opfattelse holde sig tilbage fra at tilsidesætte en kommunes skøn, **hvis** der er tale om oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen, **hvis** virksomheden er hørt og har bekræftet på et oplyst grundlag, at virksomheden vil lide skade, **hvis** dette resultat ikke er helt urimeligt, f.eks. fordi kommunen har et sådant overblik over det pågældende marked, at de kan afvise dette, eller at oplysninger allerede er offentliggjort eller lignende eller **hvis** der ikke på andet grundlag kan ses bort fra den klare formodningsregel
- Statsforvaltningens praksis går imidlertid tilsyneladende ikke ud på at prøve, om kommunerne har handlet i strid med den klare formodningsregel, men efter min opfattelse snarere på, om kommunerne tilstrækkelig konkret har begrundet skadesvirkningerne i overensstemmelse med den tidligere praksis, der bl.a. er beskrevet i betænkningen på side 653
- Dette synes at rejse i hvert fald spørgsmålet om, hvorvidt kommunerne bare skal rette ind efter Statsforvaltningen, og vel hvis mine antagelser oven for er rigtige også, hvorvidt Statsforvaltningen skal rette ind efter tilkendegivelserne fra Folketingets Ombudsmand

ER KOMMUNERNE POLITIKSKABENDE

- Man kan muligvis godt komme lidt i tvivl, når man læser offentlighedsloven, herunder § 29, stk. 1, og betænkningen mv.
- Tilgangen til denne problemstilling er dog helt anderledes i Bo Smith-Udvalgets rapport – se f.eks. side 212
- Bør dette spørgsmål også nytænkes ved en kommende revision af loven?